

Inleiding

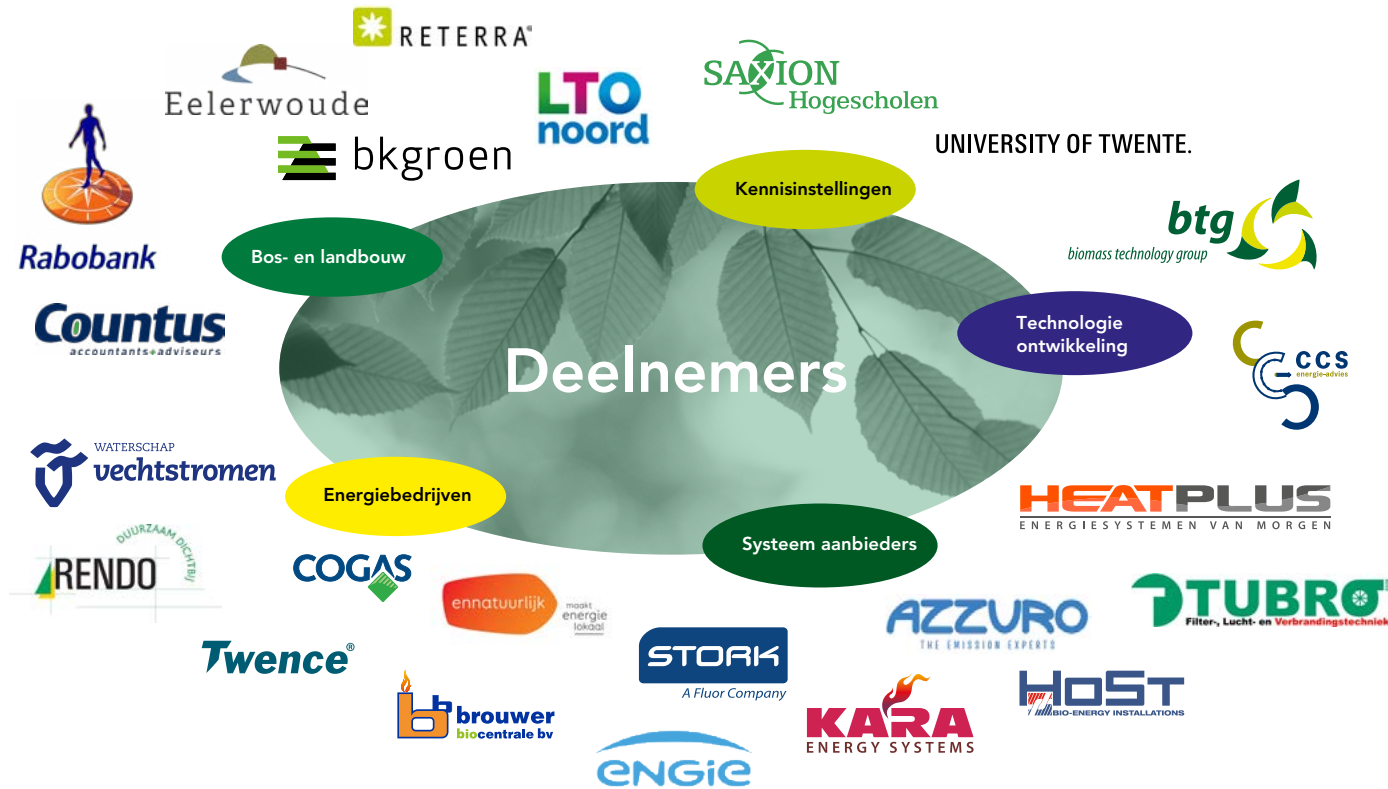
BEON zet zich in voor de productie van energie en materialen uit biogrondstoffen. Deelnemers werken hiervoor samen met elkaar en met regionale overheden en andere maatschappelijke partijen in Oost-Nederland.

BEON is medeondertekenaar van het Klimaatakkoord en zet zich in de afspraken van Parijs in Oost-Nederland gestalte te geven. In dit document wordt verslag gedaan van de activiteiten in 2024.

Deelnemers

BEON heeft een breed palet aan deelnemers, zoals weergegeven in de figuur op de vorige pagina.

Het doel van het samenwerkingsverband is het samen realiseren van activiteiten gericht op de veelzijdige inzet van biogrondstoffen en duurzame energie voor een beter klimaat. Het samenwerkingsverband tracht deze doelstelling te bereiken door onderlinge samenwerking van partijen in Oost-Nederland.

Ontwikkelingen

In 2024 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn geweest op de ontwikkeling van de inzet van biograndstoffen en duurzame energie in Oost-Nederland.

Buitengewoon zorgelijk blijven de ontwikkelingen rond stikstof en netcongestie. Door gebrek aan stikstofruimte en gebrek aan capaciteit op het elektriciteitsnet kunnen veel investeringen niet doorgaan en dreigt de energie- en grondstoffentransitie lelijk in de knel te komen.

Ambities blijven daarentegen hoog, nationaal en internationaal. Maar voortgang blijft lastig. De proces-industrie heeft moeite met vergroening vanwege haar internationale concurrentiepositie. Positief blijft de aandacht voor het onderwerp en de noodzaak ervan. Dit biedt kansen voor innovatieve en ondernemende bedrijven op het gebied van duurzame energie en biobased producten.

De Rijksoverheid blijft duurzame energie stimuleren met de SDE++ regeling. Groen gas krijgt daarbij veel aandacht. Veel mestvergistingsprojecten zijn ontwikkeld. Ook de bijmengverplichting voor gas die er aan komt, biedt de sector nieuw perspectief. Overijssel heeft de ambitie 100 miljoen m³ groen gas te produceren uit mest.

De regio's zijn hun plannen aan het verbreden richting de verduurzaming van de warmtevoorziening.

De ontwikkeling van warmtenetten loopt echter moeizaam. Vooral nu de rol van marktpartijen en de inzet van biomassa is ingeperkt. Snelheid wordt sterk bepaald door de overheid.

Belangstelling voor een verstandige omgang van biograndstoffen blijft. Dit was al ingezet bij het Grondstoffenakkoord en werd verder versterkt door het Klimaatakkoord. In de provinciale plannen voor landelijk gebied is ruimte gemaakt voor bos en vezelgewassen. Ook zijn budgetten vrijgemaakt voor ketenontwikkeling. Duidelijke concrete ambities ontbreken echter. Daardoor blijft de vraag achter. Een uitzondering vormt de potgrond sector. In deze sector zijn duidelijke targets opgenomen en die helpen bij de voortgang.

De opkomst van nieuwe duurzame transport-brandstoffen in Europa (e-fuel) kan een impuls betekenen voor CO₂-terugwinning uit biocentrales.

Samenwerking met provincies

Overijssel

Met de provincie Overijssel heeft BEON al sinds haar oprichting in 2008 een warme relatie. De provincie blijft BEON ondersteunen op projectbasis.

Bestuurlijk overleg

Op 18 oktober heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de provincie. Tijdens het overleg zijn ontwikkelingen besproken over mestvergisting en biobased productie en afspraken gemaakt voor nieuwe activiteiten. Ook zijn zorgen gedeeld over stikstof en ambities besproken op het gebied van groengas, warmtenetten, nieuwe bossen en biobased toepassingen.

Nieuwe Energie en Biograndstoffen dag

Op 3 november vond de jaarlijkse Nieuwe Energie en Biograndstoffendag plaats. Een mooie samenwerking tussen BEON en de provincie. De provincie zorgde voor locatie, catering en financiële ondersteuning.

Stimulering mestvergisting

De provincie heeft de activiteiten van BEON op het gebied van mestvergisting ondersteund. Dit betrof deelname aan de marktconsultatie en het opzetten van een kennisplatform op het gebied van mestvergisting.

Werkplaatsen

BEON neemt deel in werkplaatsen die de provincie organiseert samen met de regio's Twente en West-Overijssel.

Omgevingsvisie

Er wordt een nieuwe omgevingsvisie opgesteld. BEON heeft actief deelgenomen aan de inspraakronde en als maatschappelijke partner een reactie gegeven op het concept.

Energievisie

BEON heeft deelgenomen aan discussies over de Energievisie 2025. Ingebracht zijn haar inzichten op het gebied van groengas, duurzame warmte en bio-transportbrandstoffen.

Gelderland

Nieuwe Energie en Biograndstoffen dag

Vanuit Gelderland is actief deelgenomen aan de Nieuwe Energie en Biograndstoffendag. Dit heeft geleid tot een uitnodiging begin 2025 om een vergelijkbare activiteit in Gelderland te houden. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot een vervolg.

Opheffing kiEMT

Het Gelderse samenwerkingsverband kiEMT is opgehouden te bestaan. Met kiEMT heeft BEON jarenlang samengewerkt op het gebied van biobased productie van energie en materialen. BEON was aanwezig op het slotevent en heeft een belangrijk INTERREG-project overgenomen voor verbetering van de groengas productie in waterzuiveringsinstallaties door de toepassing van waterstof.

Samenwerking met RES regio's

De RES-regio's zijn aan het veranderen. Was de focus gericht op het ruimtelijk mogelijk maken van zon- en windprojecten, in 2024 werd de rol sterk verbreed en zijn de regio's zich ook gaan richten op groengas, energiebesparing en verduurzaming van de warmtevoorziening. Ook is de naam aangepast. Ze heten nu Energietafel.

In West-Overijssel neemt BEON samen met een aantal maatschappelijke partners, deel in de Adviesraad voor de Energietafel. In Twente heeft ze deelgenomen in de werkplaatsbijeenkomsten in Enschede. Ook werkt ze in Twente samen met de biogas coördinator van de regio.

Kennisontwikkeling

BEON leden zijn betrokken bij de uitvoering van Europese Horizon-, EFRO en INTERREG-projecten en nationale innovatieprojecten voor de ontwikkeling van biobased productie en duurzame energie.

BEON is als Community of Practise-partner aangesloten bij het Europese SCALE-UP project. Deelname is onbezoldigd. Het project heeft als doel om regionale bio-economieën in Europese regio's te ondersteunen. De regio's die deelnemen zijn Noord-Zweden, Mazovië (Polen), de Franse Atlantische kust, Strumica (Noord-Macedonië), Opper-Oostenrijk en Andalusië (Spanje). Het doel is het helpen van regionale stakeholders om het potentieel van de bio-economie in hun regio te benutten. Onder het programma worden training programma's en study tours georganiseerd die open staan voor BEON-deelnemers. Belangrijke onderwerpen komen daarbij aan bod, zoals biomassa logistiek, nutriëntenterugwinning, digitalisering en regionaal biobased beleid.

In maart vond de trainingssessie over nutriëntenterugwinning plaats met presentaties van de European Biogas Associatie en de European Composting Network. In september werd een studiereis georganiseerd naar Noord-Zweden. In december een informatiesessie over regionaal beleid waaraan ook de provincie Overijssel deelnam.

BEON heeft in 2024 de relatie met de Universiteit Twente verstevigd met een gezamenlijke innovatie workshop op het gebied van gaszuivering en methanol-productie. Hier werden presentaties gehouden over onderzoek dat op de kennisinstelling plaatsvindt en over de samenwerking die binnen de instelling is opgezet op klimaatgebied.

BEON heeft de samenwerkingsplannen tussen de hogescholen Saxion, Aeres en Van Hall Larenstein ondersteund op het gebied van emissiereductie in de landbouw. Dit leidde begin januari mede tot de goedkeuring van het ELEMENT Sprong-project.

Nieuwe Energie- en Biogrondstoffendag Oost-Nederland

De dag heeft zijn scope uitgebreid onder de nieuwe naam "Nieuwe Energie en Biogrondstoffendag Oost-Nederland". Met als thema: Biogrondstoffen voor Groengas en Biobased Materialen. Met meer dan 140 deelnemers voor de excursies en de presentaties in het provinciehuis in Zwolle.

Belangrijke mijlpalen en innovaties zijn gepresenteerd op het gebied van groengasproductie en het gebruik van biogrondstoffen in diverse sectoren. De provincie Overijssel trad op als gastheer.

Dit jaar was de organisatie versterkt door de Rabobank. Jenneke Palland, die door de bank ter beschikking was gesteld als moderator, leidde bekwaam de discussies en liet niet na prikkelende vragen te stellen aan de sprekers. Dit kwam de dialoog ten goede. Ook het publiek kreeg volop de ruimte, vooral tijdens de paneldiscussie.

Belangrijke thema's die aan de orde kwamen:

- De veranderingen in de landbouwsector en het perspectief voor biobased productie. De wijze waarop een bank de ontwikkelingen ondersteunt (Ramon van der Tol, Rabobank);
- Belangrijkste knelpunten in de ontwikkeling van mestvergisting (René Cornelissen, voorzitter BEON);
- Klimaatambities en hindernissen op stikstofgebied voor de provincie (Tijs de Bree, provincie Overijssel);
- Bijmengverplichting voor aardgas voor kleingebruikers. Beleidsplannen van het kabinet (Lotte Visser, Ministerie van klimaat en groene Groei);
- Knelpunten en inzet van groengas en duurzame warmte (Marc Londo, Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie);
- Stikstof. Mestvergisting als instrument voor reductie. Mestvergisting ook als reden voor samenwerking van boeren voor gezamenlijke groengas productie en mestopwerking (Frank van Genugten);
- Rol van gemeenten in de ontwikkeling van mestvergisting (Hylke Hekkenberg, Zwolle en Wilco Pasman, Hof van Twente);
- Innovaties door samenwerking met kennisinstellingen. Mogelijkheden tot CO₂-afvang en hergebruik voor methanolproductie (Martin Bos, Host)

- Bio-transportbrandstoffen voor de scheepvaart. Bio-LNG uit GFT (Wilp) (Wouter Zijlmans, Nordsol)
- Mogelijkheden voor toepassingen van vezelgewassen (Janneke Paalhaar, Twentse Bouwboeren en Peter Schreurs, Agrar Innovatie Nederland) en van hout uit bos en landschap (Henk Wanningen, Staatsbosbeheer).
- Belemmeringen in de toepassing van biobased materialen in de grond, weg en waterbouw (Willemijn Drok, DHV Haskoning).

Met een druk op de knop lanceerde gedeputeerde Tijs de Bree samen met BEON-leden en Overijsselse gemeenten het BEON Kennisplatform Mestvergisting: een online platform met actuele informatie en praktijkvoorbeelden over mestvergisting en de productie van biogas en groengas.

Excursies

Een excursie naar de mestvergister in Hoge Hexel werd gehouden op 3 november in de ochtend van de Nieuwe Energie en biograndstoffen dag. Mest van een drietal varkensboeren wordt vergist waarbij groengas wordt geproduceerd voor het regionale gasnet.

Een excursie naar het Materials Experience Centre in Zwolle werd eveneens gehouden op 3 november met goede inleidingen en een uitgebreide masterclass over biobased toepassingen, vooral in de bouw.

Workshops

In 2024 zijn een viertal workshops georganiseerd:

- Workshop op 25 januari 2024 over de infrastructuur die nodig is voor de ontwikkeling van groengas (bij Cogas, Almelo).
- Workshop op 8 april 2024 over het perspectief van mestvergisting in de agrarische sector (samen met de Rabobank, in het Theater in Raalte).
- Workshop op 21 mei over het planningstool voor ruimtelijke ordening van mestvergisting voor gemeenten (in het kader van BIOZE-project, op de Universiteit Twente).
- Workshop over innovatie, samen met het Klimaatcentrum van de Universiteit Twente (Universiteit Twente, Enschede).

De eerste en derde workshop waren nadrukkelijk open voor gemeenten. De derde was open voor de agrarische sector en andere belangstellenden.

Het Energiefonds Overijssel en de provincie Overijssel waren meestal aanwezig als vaste gast van het cluster.

Nieuwsflits en social media

Eens per twee maanden verschijnt de Nieuwsflits biogrondstoffen en duurzame energie Oost-Nederland met het belangrijkste nieuws uit de regio. Met ook aandacht voor nationale ontwikkelingen voor zover ze een impact hebben op lokale ontwikkelingen. De nieuwsbrief vormt een belangrijke nieuwsbron voor partijen geïnteresseerd in ontwikkelingen op het gebied van biogrondstoffen en duurzame energie in Oost-Nederland. De brief kwam in 2024 vijfmaal uit.

LinkedIn wordt gebruikt voor extra aandacht voor ontwikkelingen en voor activiteiten van het cluster en haar deelnemers.

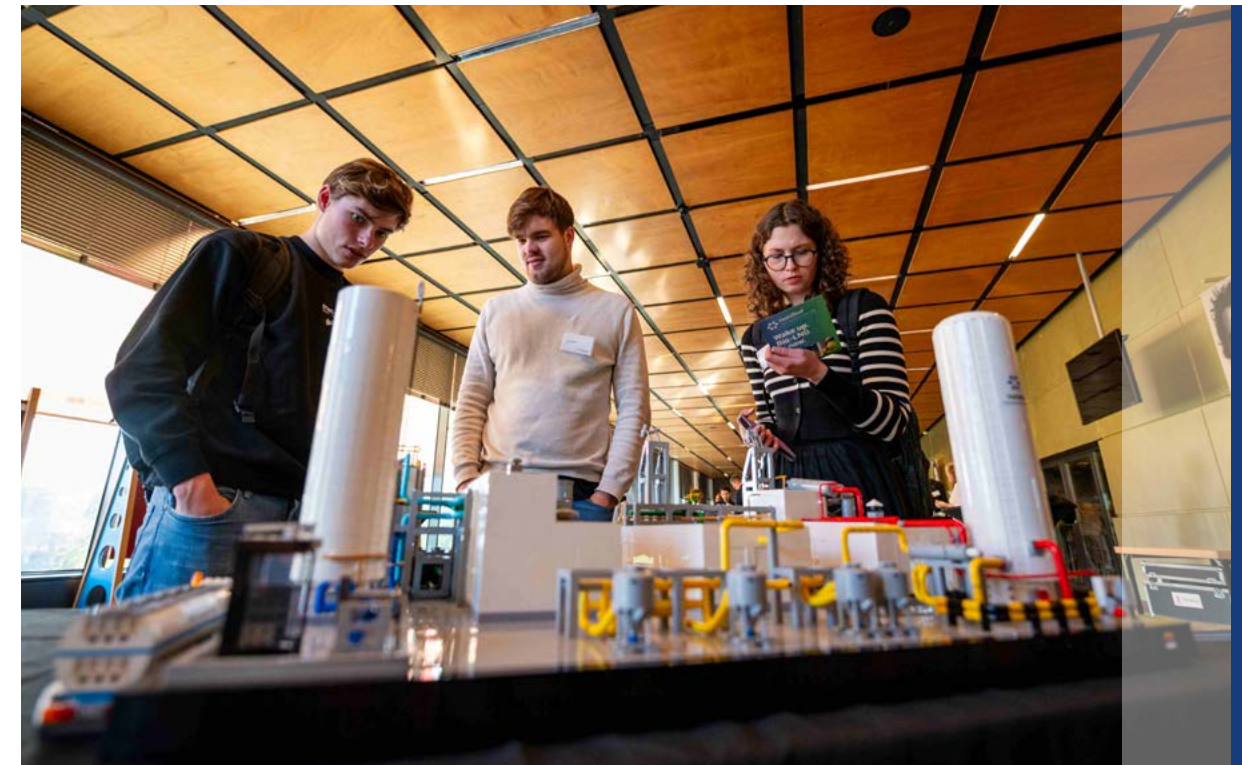

Biogrondstoffen

Binnen BEON is een aparte werkgroep ingesteld voor de veelzijdige inzet van biogrondstoffen. Die heeft een routekaart opgesteld. Deze is begin 2024 door het bestuur aangenomen.

Een groep van zeven studenten heeft zich op verzoek van de werkgroep in 2024 verdiept in de biobased productie in Oost Nederland. Het zijn studenten van verschillende studies, onder andere Chemische

technologie, Biologisch Medisch laboratorium onderzoek, Textiel, Industrieel Product Ontwerpen en Commerciële Economie. Door interviews met bedrijven die actief zijn op het gebied van biobased productie, hebben ze kansen in beeld gebracht, maar ook de hindernissen. Ambities zijn hoog, maar er is nog een weg te gaan. Begin 2025 presenteerden ze hun resultaten aan de BEON-werkgroep.

Mestvergisting

Mestvergisting wordt gezien als belangrijke pijler in de energietransitie. Daarnaast kan mestvergisting in combinatie met duurzame stallen en nutriënten terugwinning een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de landbouw.

Position paper

BEON-deelnemers willen graag mestvergisting inzetten in goede samenhang met groengas doelstellingen en betere kwaliteit van natuur, bodem en water. Dit is vastgelegd in het BEON-position paper op dit gebied.

Expertgroep Mestvergisting

In 2023 is een aparte Expertgroep Mestvergisting opgericht met deelnemers van HoSt, CCS, Countus en Cogas. Deze Expertgroep heeft deelgenomen aan de PBL-marktconsultatie en heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het Kennisplatform Mestvergisting.

Landelijke en regionale vertegenwoordiging

BEON heeft deelgenomen aan NVDE-bijeenkomsten en de RES/NEO-werkplaatsen van de provincie over mestvergisting.

Kennisplatform

Het kennisplatform is een online platform met actuele informatie en praktijkvoorbeelden over mestvergisting en de productie van biogas en groengas. Het platform dient als kennisbank. Belangrijke bijdragen op regionale bijeenkomsten zijn hierop te vinden. Het platform is mede mogelijk gemaakt met een bijdrage van de provincie.

Een begeleidingsgroep is ingesteld bestaande uit de Expertgroep en de vertegenwoordigers van de gemeenten en provincie: Marloes Nijland (Regio Twente), Suleyman Toprak (Hof van Twente) en Wouter Homans (provincie Overijssel).

Samenwerking met Duitsland, Frankrijk en Zweden

BEON werkt samen met de Universiteit Twente (ITC) samen met Duitse, Franse en Zweedse partijen samen om beleidsinstrumenten te ontwikkelen voor lokale overheden. Het richt zich op:

- Delen van bio-energie informatie
- Ontwikkelen van digitale tools om bio-energie in te plannen
- In kaart brengen van de rol en positie van stakeholders
- Ontwikkelen van een internationale versie van de FAQ over biogas en houtgebruik voor energie en materialen.

Het project wordt geleid door AILE, een energie-agentschap in Normandie. Verder participeren

de Franse businessschool EM Normandie, het Zweedse Energikontor Väst (EKV) en het Duitse 3N (Nedersaksen). Het consortium kwam in het voorjaar bijeen in Twente voor de afsluitende bijeenkomst.

Internationaal bleek er veel belangstelling voor de opzet van de FAQ die BEON heeft ontwikkeld. De vragen en antwoorden zijn inmiddels vertaald in vier talen die gesproken worden in Europa.

Het project maakt het mogelijk voor de cluster coördinator om actief deel te nemen aan gemeentelijke en provinciale overleggen op het gebied van mestvergisting. Het project is in 2024 afgesloten en er wordt samen nog gekeken naar een vervolg.

Samenwerking met de NVDE

BEON heeft in 2024 goed samengewerkt met de Vereniging voor Duurzame Energie (NVDE). BEON overlegt samen met andere branchorganisaties een paar keer per jaar met een delegatie van het NVDE-bestuur om lopende zaken te bespreken. Voorzitter Olof van der Gaag zit deze sessies voor.

Via de NVDE wordt gezamenlijke acties richting regering en parlement opgezet voor de stimulering van duurzame energie. BEON neemt daarnaast deel in de werkgroepen groen gas, bio-energie, stimuleringsbeleid, industrie en communicatie.

Enkele deelnemers hebben deelgenomen aan de Open Energiedag die de NVDE jaarlijks organiseert. NVDE-directeur Marc Londo trad op als spreker op de jaarlijkse Nieuwe Energie en Biograndstoffendag.

Organisatie

Bestuur

BEON is een stichting waarbij het bestuur in 2024 bestond uit de volgende personen:

- René Cornelissen (voorzitter)
- Henk Kwast (penningmeester/ secretaris)
- Maik Voppen (Cogas)
- Tom Wagenvoort (Saxion)
- Stephan Schorn (Eelerwoude)

Het bestuur kwam in de verslagperiode viermaal bijeen.

Clustercoördinator en communicatie

De dagelijkse werkzaamheden van het cluster worden verricht door clustercoördinator Frans Feil. Voor het secretariaat wordt hij ondersteund door Modesta de Vos en voor financiën door Brenda Kooij en Suleyman Akgul.

Deelnemers

In 2024 is tweemaal een deelnemersvergadering gehouden. Tijdens deelnemersvergaderingen worden presentaties gehouden van de nieuwe deelnemers en worden de jaarverslagen en het jaarplan besproken.

Werkgroepen

Er zijn twee werkgroepen, expertgroepen genoemd. Ze hebben de positie van de clusterwerkgroep overgenomen.

- De Expertgroep mestvergisting bestaat uit René Cornelissen (CCS), Ferdinand Borsje (Cogas), Henk Klein Teeselink (HoSt) en Harry Roetert (Countus).
- De Expertgroep Biograndstoffen bestaat uit Henk Kwast (BKGroen), Gerard Kuipers (Reterra), Douwe van den Berg (BTG), Tom Wagenvoort (Saxion) en Stephan Schorn (Eelerwoude).

**Biograndstoffen en duurzame energie
veelzijdig inzetten voor een beter klimaat**

www.stichtingbeon.nl